Širenje sudjelovanja i jačanje Europskog istraživačkog prostora

Viktor Koska

Nacionalna osoba za kontakt za Širenje sudjelovanja i jačanje Europskog istraživačkog prostora

Agencija za mobilnost i programe EU

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

EUROPSKA UNIJA

Erasmus+ | Europske snage solidarnosti | Obzor Europa

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Struktura Obzora Europa

* Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) nije dio posebnog programa
** Nenuklearne aktivnosti JRC-a

Europski istraživački prostor

Lisabonska strategija definira **Europski istraživački prostor (EIP)** kao jedinstveno istraživačko područje otvoreno svijetu i temeljeno na jedinstvenom unutarnjem tržištu. Europski istraživački prostor omogućuje slobodnu cirkulaciju istraživača, znanstvenih spoznaja i tehnologije.

Inicijalna **politička koncepcija EIP-a** pokrenuta je objavom Komunikacije Europske komisije pod nazivom **Prema europskom istraži 2000. godine.**

Glavni su ciljevi ove inicijative bili:

- povećati konkurentnost Europe
- poboljšati koordinaciju istraživačkih aktivnosti na nacionalnoj i europskoj razini
- razviti ljudske resurse
- povećati privlačnost europskih istraživanja najboljim istraživačima iz cijeloga svijeta.

Jačanje Europskog istraživačkog prostora (EIP)

- Podrška implementaciji prvog programa politike EIP-a za razdoblje 2022. – 2024 koja definira 20 konkretnih "ERA akcija

- Fokus na četiri prioritetna područja definirana u Paktu za istraživanje i inovacije u Europi i buduće upravljanje EIP-om:

❑ Duboko povezano unutarnje tržište za znanje
❑ Zeleni prijelaz i digitalna transformacija
❑ Unapređenje pristupa izvrsnosti u istraživanju i inovacijama
❑ Unapređenje koordiniranih ulaganja u istraživanje i inovacije

- Cilj: Unaprjeđenje kapaciteta istraživanja i inovacija na institucionalnoj razini i na razini ekosustava.

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

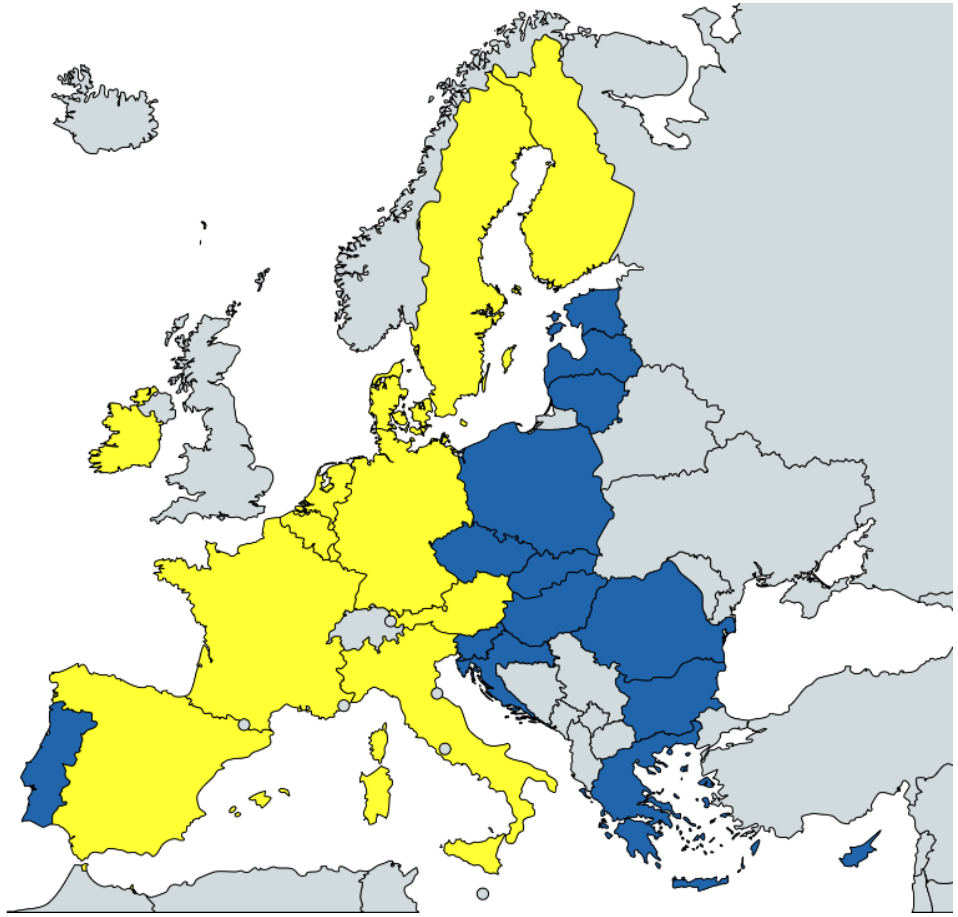
Širenje sudjelovanja i izvrsnosti

- Značajne razlike među državama članicama EU kad je riječ o uspješnosti u području istraživanja i inovacija

- Niska razina sudjelovanja ograničava prevladavanje nedostataka u nacionalnim sustavima istraživanja i inovacija

- U **Obzoru 2020.** sredstva 935 mil. € za „mjere širenja" za države članice s niskom razinom uspješnosti
  - Cilj: povećati kapacitet istraživačkih institucija (umrežavanjem, uspostavom partnerstava s vodećim institucijama, privlačenjem visokokvalificiranih zaposlenika)

- U **Obzoru Europa** dodatno pojačane mjere (2,95 mlrd. €)
  - podupiranje centara izvrsnosti
  - uspostava dinamičnog ekosustava
  - jačanje kapaciteta za pristup istraživačkim mrežama
  - privlačenje talenata
  - poboljšavanje vještina istraživača.

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Širenje sudjelovanja i izvrsnosti

Koordinatori u ovome dijelu programa Obzora Europa: samo *widening* zemlje!

Zemlje širenja (*widening*) (15): Bugarska, **Hrvatska**, Cipar, Češka, Estonija, Grčka, Mađarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Portugal (uključujući Azore i Madeiru), Rumunjska, Slovačka i Slovenija

Pridružene zemlje (*associated countries*): Albanija, Armenija, Bosna i Hercegovina, Farsko otočje, Sjeverna Makedonija, Gruzija, Kosovo, Moldavija, Crna Gora, Srbija, Island, Tunis, Turska, Ukrajina. *Maroko

Najudaljenije regije: Gvadalupa, Francuska Gvajana, Réunion, Martinik, Mayotte, Sv. Martin (Francuska) i Kanarsko otočje (Španjolska).

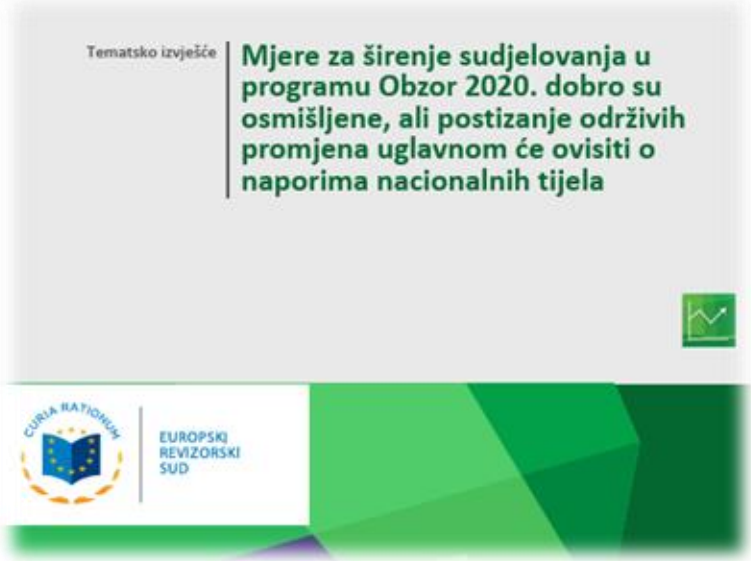
[List of Participating Countries in Horizon Europe]

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Rezultati *widening* mjera?

Europski revizorski sud (2022.):

- Sud je zaključio da su *widening* mjere bile primjereno osmišljene za pružanje odgovora na ograničenu razinu sudjelovanja *widening* zemalja u okvirnim programima za istraživanje i inovacije, no za održive promjene potrebni su napori na nacionalnoj razini.

To what extent are widening countries part of knowledge networks formed by the framework programmes? (2025):

- Analiza istražuje integraciju i ulogu *widening* zemalja unutar suradničkih mreža uspostavljenih u okvirnim programima kao što su FP7, Obzor 2020. i rane faze Obzora Europa
- Ključna uloga velikih zemalja EU-a kao stalnih, središnjih čvorišta unutar suradničkih mreža – sposobnost stvaranja značajnih učinaka prelijevanja kroz dijeljenje znanja
- Unatoč izazovima s kojima se *widening* zemlje suočavaju pri integraciji u uspostavljene istraživačke mreže, kasniji porast njihovih udjela suradnje odražava postupan, ali opipljiv učinak politika EU-a
- „Nijansirana evolucija" u suradnji: postupno „otvaranje" prema partnerstvima s *widening* zemljama

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Politike EU u pozadini WIDERA radnog programa 2025.

- The Communication on a New ERA for Research and Innovation (2020)
- The Communication on the implementation of the ERA (2024)
- New European Innovation Agenda (2022)
- European Strategy for Universities (2022)
- Competitiveness Compass (2025)
- Pact for Research and Innovation in Europe (2021)
- Horizon Europe strategic plan 2025 – 2027

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Pact for Research and Innovation in Europe (2022)

Natječaji u WIDERA radnom programu 2025. osmišljeni su kako bi doprinijeli provedbi četiri prioritetna područja Pakta za istraživanje i inovacije:

Prioritet I: Produbljivanje stvarno funkcionalnog unutarnjeg tržišta znanja

Prioritet II: Istodobno provođenje zelene tranzicije i digitalne transformacije i svladavanje drugih izazova koji utječu na društvo te povećanje sudjelovanja društva u EIP-u

Prioritet III: Poboljšanje pristupa izvrsnosti u području istraživanja i inovacija u cijeloj Uniji te poboljšanje međusobne povezanosti inovacijskih ekosustava diljem Unije

Prioritet IV: Unapređenje usklađenih ulaganja i reformi u području istraživanja i inovacija

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Dvije komponente WIDERA radnog programa 2025.:

ŠIRENJE IZVRSNOSTI I SUDJELOVANJA

- **Cilj: rješavanje jaza u istraživanju i inovacijama kako bi se krenulo prema istinski integriranom i kohezivnom ekosustavu istraživanja i inovacija u Europskoj uniji, posebno se baveći trećim prioritetnim područjem Pakta za istraživanje i inovacije.**

DESTINACIJA:

IMPROVED ACCESS TO EXCELLENCE

REFORMA I JAČANJE SUSTAVA ZA ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE

- **Jačanje europskog sustava istraživanja i inovacija**
- **Određivanje prioriteta investiranja i reformi**
- **Produbljivanje Europskog istraživačkog prostora (uključuje otvorenu znanost, visoko obrazovanje i istraživače, građansku znanost, znanstveno obrazovanje, rodnu ravnopravnost i etiku).**

DESTINACIJA:

REFORMING AND ENHANCING THE EUROPEAN RESEARCH AND INNOVATION SYSTEM

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Ključni ciljevi dijela radnog programa Širenje izvrsnosti i sudjelovanja:

Poticati institucionalne reforme i transformaciju sustava istraživanja i inovacija na nacionalnoj i regionalnoj razini u zemljama širenja u skladu s načelima EIP-a

Mobilizirati nacionalna ulaganja u istraživačke i inovacijske kapacitete u zemljama širenja

Podići razinu izvrsnosti dionika istraživanja i inovacija u zemljama širenja u partnerstvu s istaknutim europskim i međunarodnim institucijama („win-win situacija")

Povećati broj prijava i postotak uspješnosti dionika iz zemalja širenja u istraživačkim i inovacijskim projektima u drugim dijelovima Obzora Europa (osobito u II. i III. stupu programa Obzor Europa)

Promicati stvaranje novih inovacijskih ekosustava i povećati kapacitete postojećih nizom mjera, koji uključuju lokalnu i međunarodnu suradnju između akademske zajednice i poduzeća u zemljama širenja

Potaknuti „cirkulaciju mozgova", uključujući međusektorsku mobilnost za istraživače i inovatore i pretvoriti to u „priljev mozgova" u zemlje širenja.

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Širenje izvrsnosti i sudjelovanja

Teme poziva u načelu su *bottom-up*, ali prijavitelje se potiče da uzmu u obzir ključne aspekte **Političkih smjernica za sljedeću Europsku komisiju (2024. – 2029.).**, kao što su Plan za čistu industriju, Energetska unija, difuzija digitalne tehnologije, umjetna inteligencija, nadolazeća europska strategija za znanost o životu, Unija vještina i/ili start-up poduzeća.

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Destinacija: Poboljšan pristup izvrsnosti

Destinacija se bavi "poboljšanim pristupu izvrsnosti" kroz portfelj komplementarnih aktivnosti kojima je cilj izgraditi kapacitete za istraživanje i inovacije u *widening* zemljama, kao i kroz nacionalne i regionalne reforme i ulaganja u istraživanje i inovacije, kako bi im se omogućilo napredovanje do konkurentske prednosti na europskoj i međunarodnoj razini. Doprinijet će razvoju paneuropskog inovacijskog ekosustava, a time i inovacijama.

Očekivani učinak:

1. **Povećani znanstveni i inovacijski kapacitet za sve sudionike u sustavu istraživanja i inovacija u widening zemljama**
2. **Mobilizacija nacionalnih i EU resursa za strateška ulaganja**
3. **Veća uspješnost sudjelovanja u programu Obzor Europa**
4. **Povećana izvrsnost istraživanja u sektoru visokog obrazovanja u *widening* zemljama**
5. **Uključiviji konzorciji u okviru II. stupa i *EIC pathfindera* programa Obzor Europa**
6. **Poboljšane poslovne mogućnosti za mala i srednja poduzeća i novoosnovana poduzeća iz *widening* zemalja u području *deep techa***
7. **Međusobno povezani, uključivi i učinkovitiji inovacijski ekosustavi diljem Europske unije**
8. **Veća uključenost regionalnih aktera u proces istraživanja i inovacija**
9. **Poboljšan doseg do međunarodne razine za sve aktere**
10. **Poboljšana inovacijska kultura i mogućnosti za novoosnovana poduzeća i mala i srednja poduzeća u widening zemljama.**

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Destinacija: Poboljšan pristup izvrsnosti

- **European Excellence Initiative:** sveučilišta kao akteri promjena u istraživanju i inovacijama. Podići će izvrsnost u znanosti i stvaranju vrijednosti kroz dublju i geografski uključivu suradnju u savezima institucija visokog obrazovanja.
- **Hop-on Facility:** uključivanje partnera iz *widening* zemalja u već postojeće RIA projekte 2. stupa Obzora Europa te EIC Pathfindera.
- **EIC Pre-accelerator:** potaknuti inovacijski potencijal *deep tech* startupova u *widening* zemljama povećanjem njihove poslovne, ulagačke i tehnološke spremnosti da osiguraju financiranje iz EIC Acceleratora ili drugih izvora. Cilj je povećati konkurentnost i investicijsku privlačnost ovih startupa, olakšavajući njihovo širenje i ulazak na tržište.
- **Implementing co-funded action plans for connected regional innovation valleys in widening countries**: stvaranje povezanih regionalnih inovacijskih dolina diljem Europske unije, s posebnim fokusom na regije unutar *widening* zemalja.

OČEKIVANO OTVARANJE NATJEČAJA: SVIBANJ 2025.

PREDSTAVLJANJE NATJEČAJA: NACIONALNI INFORMATIVNI DAN U SVIBNJU 2025.

WIDERA INFORMATIVNI DAN EUROPSKE KOMISIJE: 20. SVIBNJA

Mreža nacionalnih osoba za kontakt RH

- **Službeno imenovane osobe** od strane **MZOM-a.**
- Dio **nacionalnog sustava podrške** provedbi programa za prijavitelje.
- Pomažu prijaviteljima kroz **informiranje, savjetovanje i promociju** programa.
- **Olakšavaju** pristup programu Obzor Europa.
- **Usmjeravaju** prijavitelje na relevantne mogućnosti sudjelovanja.

NCP_WIDERA.NET: *Transnational Network of National Contact Points (NCPs) for Widening Participation and Strengthening the European Research Area* (Obzor Europa)

NCP_WIDERA.NET: aktivnosti **jačanja kapaciteta i učinkovitosti** WIDERA nacionalnih osoba za kontakt (NCP) u zemljama širenja (*widening countries*)

- ❑ nadogradnja znanja s ciljem poboljšanja pristupa mogućnostima financiranja u sklopu okvirnih programa
- ❑ dijeljenje primjera dobre prakse unutar NCP zajednice
- ❑ podizanje standarda usluga prijaviteljima

Cilj projekta: podržati **međunarodno umrežavanje i koordinaciju** te **poboljšati kvalitetu projektnih prijedloga** (područje WIDERA, II. stup Obzora Europa, EIC Pathfinder)

Funded by the European Union

Advancing Europe Package

Događaji umrežavanja (*Brokerage events*)

- **Pronalaženje potencijalnih partnera/povećanje broja i kvalitete prijava iz zemalja širenja (*widening countries*):** mjera dodjele potpore za sudjelovanje na događajima umrežavanja koji se održavaju u fizičkom obliku u okviru programa Obzor Europa u jednom od šest klastera i europskih partnerstava 2. stupa

- **Projektni partneri koji su implementirali ovu mjeru**: **Armenija, Bugarska, Cipar,Crna Gora, Češka, Estonija, Grčka, Gruzija, Hrvatska, Kanarski otoci (Španjolska), Latvija, Litva, Mađarska, Makedonija, Moldavija, Poljska, Rumunjska, Srbija, Slovačka, Tunis, Turska**

- **Korisnici:** Prijavitelji projektnog prijedloga iz zemalja širenja, **uklj. i Hrvatsku,** u jednom od šest klastera stupa II. i europskih partnerstava stupa II: koordinatori, voditelji radnih paketa / zadataka, iskusni korisnici u potrazi za partnerima, korisnici koji žele predstaviti svoju projektnu ideju ili primjer dobre prakse **(pravne osobe registrirane na području Republike Hrvatske)**

- **Provoditelj:** Agencija za mobilnost i programe EU-a (ukupno 70 sudionika)

NCP_ WIDERA.NET

Funded by the European Union

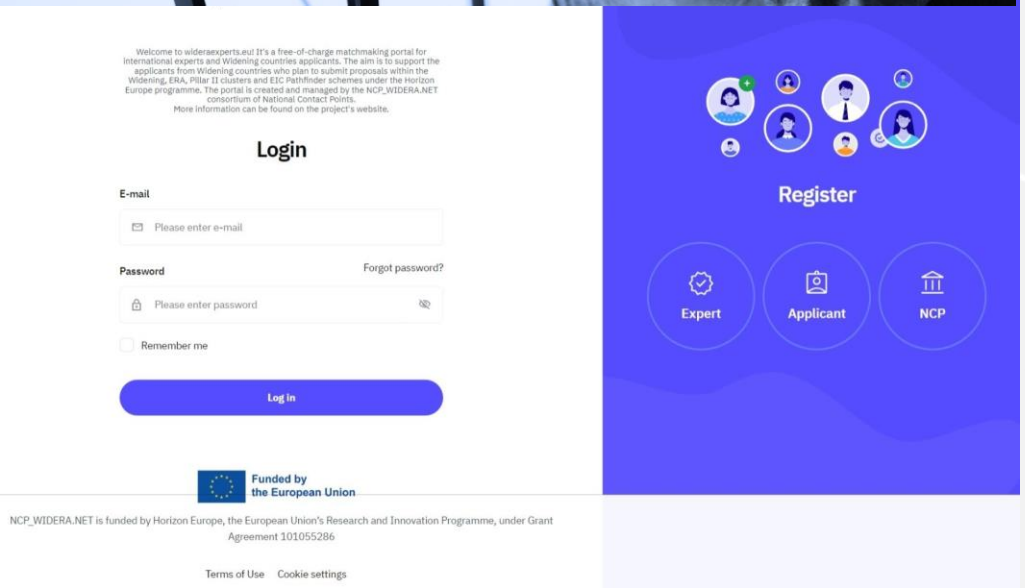

Usluga prethodne provjere projektnog prijedloga (*Pre-check services*)

[wideraexperts.eu portal]

- [Portal] koji olakšava spajanje stručnjaka iz bilo koje zemlje s prijaviteljima iz zemalja širenja koji pripremaju prijavu projektnih prijedloga na natječaje iz područja **Širenja sudjelovanja i jačanja Europskog istraživačkog prostora (WIDERA), klastera Stupa II, institucionaliziranih europskih partnerstava i instrumenta EIC *Pathfinder*** u okviru programa Obzor Europa
- **Cilj: poboljšati kvalitetu, a time i uspješnost prijave** projektnog prijedloga zahvaljujući povratnim informacijama koje prijavitelji dobivaju od strane odabranog stručnjaka

Usluga je u potpunosti besplatna za prijavitelje projektnih prijedloga!

Hvala na pažnji!

Ivana Ružić Divjak
Nacionalna osoba za kontakt za Širenje sudjelovanja i jačanje Europskog istraživačkog prostora u Obzoru Europa
Agencija za mobilnost i programe Europske unije
E-pošta: ivana.ruzic.divjak@ampeu.hr
Telefon: +385 1 5005 646

Viktor Koska
Nacionalna osoba za kontakt za Širenje sudjelovanja i jačanje Europskog istraživačkog prostora u Obzoru Europa
Agencija za mobilnost i programe Europske unije
E-pošta: viktor.koska@ampeu.hr
Telefon: +385 1 4106 365

www.obzoreuropa.hr
Facebook Obzor Europa
LinkedIn Obzor Europa
YouTube Obzor Europa
www.ampeu.hr